

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas
Skaitmeninio technologijos	Komunikacija ir informacija S 008	Komunikacijos

Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos		konsultacijos	2 ECTS
individualus	5 ECTS	seminarai	

Dalyko anotacija
<p>Kurso tikslas – analizuoti taikomąjį skaitmeninių technologijų naudojimą paveldo, socialinių ir humanitarinių mokslų tyrimų tikslais. Sieti žinias ir gebėjimus su platesniais teoriniais ir kultūriniais kontekstais. Skatinti doktorantus taikyti inovatyvius, skaitmeninėmis technologijomis grįstus metodus savo disertaciniuose tyrimuose.</p> <p>Modulio tematikos</p> <p>Skaitmeninių technologijų raidos tendencijos, istorija, jų reikšmė ir sąveika su kitomis medijų ir technologijų formomis. Skaitmeninių technologijų taikymo humanitariniuose ir socialiniuose moksluose teoriniai kontekstai, raida, galimybės, tikslai. Skaitmeninių technologijų įtaka HSM paradigmoms, tikslams.</p> <p>Empirinių duomenų fiksavimo, kaupimo ir neintervenciniės šaltinių tyrimų technologijos, techninė, programinė įranga. Didieji duomenys. Automatiniai ir pusiau automatiniai empirinių duomenų kaupimo būdai bei priemonės.</p> <p>Humanitarinių ir socialinių mokslų duomenų išsaugojimo skaitmeninėje erdvėje specifika. Duomenų struktūravimo, standartizavimo, perkodavimo, interpretavimo, istorinės geografijos, chronologijos, personalinių duomenų saugojimo skaitmeninėje aplinkoje problemos. Metaduomenys ir paraduomenys. Duomenų išsaugojimo skaitmeninėje erdvėje priemonės (informacinės sistemos, paieškos sistemos, jų tinklai). Grafų duomenų bazės. Archyvavimas ir išsaugojimas debesų (cloud) saugyklose. Skaitmeninės informacijos valdymas.</p> <p>Skaitmeninės humanitarinių ir socialinių mokslų duomenų tyrimo priemonės, metodai, programinės priemonės (kiekybiniai ir kokybiniai tyrimai). GIS metodai ir priemonės. Didžiųjų duomenų analizė. Dirbtinio intelekto įrankiai ir jų taikymas humanitarinių ir socialinių mokslų tyrimuose. Dirbtinio intelekto taikymo etika.</p> <p>Studijų būdas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Individualios konsultacijos su dalyką kuruojančiais dėstytojais. 2. Individualus mokslinės literatūros studijavimas ir mokslinio referato rengimas siejant dalyką su disertacijos tema, pagal dalyką kuruojančių dėstytojų kartu su disertacijos vadovu suformuluotus klausimus. <p>Atsiskaitymo forma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mokslinis referatas (30 000–40 000 spaudos ženklų), siejant dalyką su disertacijos tema, dalyką kuruojančių dėstytojų kartu su disertacijos vadovu suformuluotų klausimų pagrindu. 2. Diskusija žodžiu mokslinio referato pagrindu egzamino metu.
Pagrindinė literatūra
Drucker, J. (2021). <i>The digital humanities coursebook: An introduction to digital methods for research and scholarship</i> . Routledge.

Foster, I., Ghani, R., Jarmin, R. S., Kreuter, F., & Lane, J. (2020). <i>Big data and social science: Data science methods and tools for research and practice</i> . Chapman and Hall/CRC.
Hanneman, R. A., Kposowa, A. J., & Riddle, M. D. (2012). <i>Basic statistics for social research</i> . Wiley.
Ignatow, G., & Mihalcea, R. (2017). <i>Text mining: A guidebook for the social sciences</i> . SAGE Publications. https://doi.org/10.4135/9781483399782
Quinton, S., & Reynolds, N. (2018). <i>Understanding research in the digital age</i> . SAGE Publications. https://doi.org/10.4135/9781529716573
Roberts, S., Snee, H., Hine, C., Morey, Y., & Watson, H. (Eds.). (2016). <i>Digital methods for social science: An interdisciplinary guide to research innovation</i> . Palgrave Macmillan.
Robila, M., & Robila, S. A. (2020). Applications of artificial intelligence methodologies to behavioral and social sciences. <i>Journal of Child and Family Studies</i> , 29, 2954–2966. https://doi.org/10.1007/s10826-019-01689-x
Rogers, R. (2019). <i>Doing digital methods</i> . SAGE Publications.
Snee, H., Hine, C., Morey, Y., Roberts, S., & Watson, H. (2016). <i>Digital methods for social science: An interdisciplinary guide to research innovation</i> . Palgrave Macmillan.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Arūnas Gudiniavičius	Prof. Dr.	Grigas, V., Gudiniavičius, A. (2025). The Future of e-Book Copyright Control: On Finding a Technological Balance Between Authorized Use of e-Books, Reader's Experience, and Privacy. <i>Pub Res Q</i> 41, 390–404. https://doi.org/10.1007/s12109-025-10048-2
		Petreikis, T., Grigas, V., Gudiniavičius, A. (2024). <i>Lietuvos mokslo periodikos leidyba: nuo spausdintų žurnalų iki skaitmeninių ekosistemų</i> . Vilniaus universiteto leidykla.
		Grigas, V., Gudiniavičius, A. (2024). Knygų piratavimas: kas tai – neteisėta veikla ar sumanus medijų panaudojimas? Iš: <i>Artimas tolimes medijų pasaulis: virsmas, ribos ir būdai tai suprasti: kolektyvinė monografija</i> , p. 189-202. Vytauto Didžiojo universitetas.
		Petreikis, T., Šuminas, A., Grigas, V., & Gudiniavičius, A. (2024). Lietuvos mokslo žurnalų leidybos kiekybiniai pokyčiai 2015–2022 m.: viešojo ir privataus sektorių prisitaikymas prie kintančių sąlygų. <i>Knygotyra</i> , 82, 206–242. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2024.82.8
		Macevičiūtė, E., Manžuch, Z., Gudiniavičius, A. (2023). The role of curiosity triggers and features in digital literacy training. <i>Library & information</i>

		<p><i>science research</i>, 45(4), 101268, p. 1–9. https://doi.org/10.1016/j.lisr.2023.101268</p> <p>Grigas, V., & Gudiniavičius, A. (2023). Book Publishing and Print Disabilities: The extent of book famine in Lithuania. <i>Logos</i>, 34(1), 61–70. https://doi.org/10.1163/18784712-03104059</p> <p>Gudiniavičius, A., Grigas, V. (2022). Two Decades of E-Book Publishing in a Small Language Market: Publishers Lag Behind Pirates. <i>Pub Res Q</i>, 38(3), 490–502. https://doi.org/10.1007/s12109-022-09894-1</p> <p>Grigas, V., Gudiniavičius, A. (2022). Stakeholders' perceptions of book piracy's benefits to society in Lithuania. <i>Global knowledge, memory and communication</i>, 71 (6-7), 605–618. https://doi.org/10.1108/GKMC-08-2020-0118</p> <p>Gudiniavičius, A., Grigas, V. (2022). Causes and consequences of unauthorized use of books: readers, authors, and publishers' perspective. <i>Online information review</i>, 46 (5), 886–903. https://doi.org/10.1108/OIR-03-2021-0133</p> <p>Grigas, V., Gudiniavičius, A., & Černevičiūtė, E. (2021). Nelegaliai platinamų knygų naudojimas Lietuvoje. <i>Information & Media</i>, 91, 83–99. https://doi.org/10.15388/Im.2021.91.53</p>
Rimvydas Laužikas	Prof. dr.	<p>Fomin, V., Abdelkafi, N., Blind, K., & Laužikas, R. (2025). The framework model for the promotion of education about standardisation in line with EU values and interests. Iš K. Jakobs & H. A. P. Gelvez (Red.), <i>EURAS 2025. The 29th EURAS annual standardisation conference Empowering standardisation through education, 18-20 June, 2025, Madrid, Spain: Proceedings</i> (p. 105–121).</p> <p>Laužikas, R., & Žižiūnas, T. (2025). Application of AI-based methods in the study of textual historical sources and urban heritage landscapes. Iš G. Dzemyda, J. Bernatavičienė, & J. Kacprzyk (Red.), <i>Data science in applications. Towards AI-driven approaches</i> (Studies in Computational Intelligence, t. 1206, p. 125–140). Springer Nature. https://doi.org/10.1007/978-3-031-88486-3_6</p> <p>Dallas, C., Kelpšienė, I., Laužikas, R., & Gribovskis, J. (2024). Socialinių tinklų tyrimų duomenų archyvo funkciniai reikalavimai, projektavimas ir</p>

įgyvendinimas. *Information & Media*, 100, 22–37. <https://doi.org/10.15388/Im.2024.100.2>

Laužikas, R., & Dallas, C. (2024). The message is the Agent: Nexus and Semiosphere in social media communication. Iš E. Zantides & S. Andreou (Red.), *Semiotics and visual communication IV: Myths of today* (p. 2–29). Cambridge Scholars Publishing.

Fomin, V. V., & Laužikas, R. (2024). Development of an automated urban heritage monitoring tool: Between a techno-fix and fallacy. *Technology in Society*, 79, straipsnis 102717. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2024.102717>

Kelpšienė, I., Armakauskaitė, D., Denisenko, V., Kirtiklis, K., Laužikas, R., Stonytė, R., Murinienė, L., & Dallas, C. (2023). Difficult heritage on social network sites: An integrative review. *New Media & Society*, 25(11), 3137–3164. <https://doi.org/10.1177/14614448221122186>

Kirtiklis, K., Laužikas, R., Kelpšienė, I., & Dallas, C. (2023). An ontology of semiotic activity and epistemic figuration of heritage, memory and identity practices on social network sites. *SAGE Open*, 13(3), 1–25. <https://doi.org/10.1177/21582440231187367>

Seaton, K. L., Laužikas, R., McKeague, P., Moitinho de Almeida, V., May, K., & Wright, H. (2023). Understanding data reuse and barriers to reuse of archaeological data: A quality-in-use methodological approach. *Internet Archaeology*, 63, 1–33. <https://doi.org/10.11141/ia.63.8>

Fomin, V., Laužikas, R., & Žižiūnas, T. (2022). Digital urban heritage preservation practices: Framing a new European standard. Iš *EURAS proceedings 2022: Standardisation and open source, 8–10 June 2022, Glasgow University* (p. 125–142). Glasgow University.

Fomin, V., Putrimas, M., Žižiūnas, T., & Laužikas, R. (2022). Reference architecture for AI-based urban heritage preservation risks monitoring tool. *Baltic Journal of Modern Computing*, 10(2), 142–158. <https://doi.org/10.22364/bjmc.2022.10.2.04>

Laužikas, R., & Armakauskaitė, D. (2022). „Išmemorialinti“, uždaryti ar palikti: Venclovų

		<p>namų-muziejaus veikimas interneto erdvėje. <i>Tiltai</i>, 2, 140–158. https://doi.org/10.15181/tbb.v88i1.2502</p>
		<p>Laužikas, R., Enquist, J., Luengo, P., Šošić-Klindžić, R., & Toumpouri, M. (2022). Discussing archaeology and the nation in six European countries: A discourse analysis. <i>Journal of Community Archaeology & Heritage</i>, 9(3), 161–174. https://doi.org/10.1080/20518196.2021.1988210</p>
		<p>Laužikas, R., Žižiūnas, T., & Fomin, V. (2022). Novel technologies as potential catalyst for democratizing urban heritage preservation practices: The case of 3D scanning and AI. <i>Information & Media</i>, 93, 93–115. https://doi.org/10.15388/Im.2022.93.64</p>
		<p>Plikynas, D., Miliauskas, A., Laužikas, R., Dulskis, V., & Sakalauskas, L. (2022). The cultural impact on social cohesion: An agent-based modeling approach. <i>Quality & Quantity</i>, 56(6), 4161–4192. https://doi.org/10.1007/11135-021-01293-6</p>

<p>Patvirtinta Socialinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos krypties Doktorantūros komitete 2025 m. gruodžio 15 d., protokolo Nr. (7.17 E) 15600-KT-667</p>
<p>Komiteto pirmininkė prof. dr. Aušra Navickienė</p>